

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Jana Čížka a soudců Mgr. Ing. Lenky Bursíkové a JUDr. Bc. Kryštofa Horna v právní věci

žalobce: **J. M.,**
bytem X,
zastoupen advokátem JUDr. Michalem Filipem,
sídlem Arbesovo nám. 257/7, Praha 5,

proti
žalovanému: **Krajský úřad Středočeského kraje,**
sídlem Zborovská 81/11, Praha 5,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 10. 2018, č. j. 131706/2018/KUSK,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 10. 2018, č. j. 131706/2018/KUSK, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 15 342 Kč ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobce JUDr. Michala Filipa, advokáta.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Městský úřad Z. (dále též „městský úřad“) rozhodnutím ze dne 1. 8. 2018, č. j. STAV/1931/2018-3, sp. zn. 1931/2018/AJ, uložil žalobci pořádkovou pokutu ve výši 2 000 Kč za učinění hrubě urážlivého podání.
2. Žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) zamítl žalobcovo odvolání a rozhodnutí městského úřadu potvrdil.
3. Žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), podanou dne 15. 11. 2018 se žalobce domáhá zrušení napadeného rozhodnutí.

II. Obsah žaloby a podání účastníků řízení

4. Žalobce pro ozřejnění kontextu v úvodu žaloby uvádí, že u stavebního úřadu (kde je pracovně zařazena žalobcovým údajně hrubě urážlivým podáním dotčená úřední osoba) vede celou řadu správních řízení. Žalobce připsal ze dne 9. 7. 2018 vyjadřoval především svou nespokojenost s celkovým postupem stavebního úřadu a pochybnosti o nestrannosti rozhodování oprávněné úřední osoby. Takovým pochybnostem se nelze divit za situace, kdy žalobce obdržel pět rozhodnutí odvolacího orgánu, který přezkoumával rozhodnutí vydaná oprávněnou úřední osobou, a všechna byla posouzena jako rozporná se zákonem a jinými právními předpisy. Za takové situace se žalobce může oprávněně domnívat, že důvody pro opakované vydávání nezákonných rozhodnutí mohou být jen dva – nekompetentnost úřední osoby, nebo úmysl pramenící z její podjatosti. Žalobce vyjádřil písemně své přesvědčení, že pravdivá je druhá možnost, sankcionován je přitom z důvodu nepochopení textu - jako by tvrdil první.
5. Postup podle § 62 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), je podmíněn tím, že musí jít o podání účastníka v konkrétním řízení. V dané věci však šlo o obecnou písemně uplatněnou námitku podjatosti směřovanou zejména *pro futuro* do všech řízení, která hodlá žalobce vést. Námitka podjatosti směřovala vůči neurčitému okruhu správních řízení. Není tak splněn požadavek, aby k hrubě urážlivému podání došlo v rámci konkrétního probíhajícího správního řízení. To je patrné rovněž ze skutečnosti, že žalobcův přípis nebyl označen žádnou spisovou značkou ani číslem jednacím. V úvahu by připadal postup podle zákona o přestupcích, což se však nestalo.
6. Uvedl-li žalobce ve svém podání, že „*není možné, aby byla* [úřední osoba] *tak pitomá, aby nevěděla, co dělá*“, je nutno toto vyjádření „přeložit“ tak, že jeho autor věří, že daná osoba je dostatečně inteligentní, aby věděla, co dělá. Z této věty i celého textu vyplývá, že žalobce spatřuje důvod nekvalitního rozhodování v podjatosti vůči jeho osobě, nikoli v „pitomosti“ (nekvalifikovanosti, či hlouposti) úřední osoby. Žalobce tedy ve svém podání říká pravý opak toho, co je tvrzeno o jeho výroku v rozhodnutí žalovaného. Úřední osobu nenazval výrazem „pitomá“, ale naopak podle něj pitomá není, a je proto podjatá. Skutkový závěr žalovaného tedy nemá oporu v podání ze dne 9. 7. 2018. Žalobce sice použil expresivní výraz, nikoli však v dehonestujícím významu.

7. Žalobce má bez ohledu na shora uvedené za to, že dotčené slovní spojení není natolik intenzivní, aby splnilo kritérium hrubé urážky. Písemné podání se v rámci stavebního úřadu dostalo do rukou cca 2 – 3 lidem, nešlo o veřejný projev před větším množstvím osob ani o zpochybnění profesních kvalit úřední osoby, kterou nemohlo jakkoli profesně či lidsky poškodit. Pořádková pokuta má především funkci zajišťovací. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí není jasné, jakým způsobem žalobce narušil průběh správního řízení (zejména za situace, kdy námitka podjatosti směřovala k budoucím ještě nezahájeným správním řízením). Bez ohledu na význam a kontext, v jakém byl výraz „pitomá“ použit, nemá podle žalobce v současném veřejně i soukromě užívaném jazyce hrubě urážlivou povahu. Ne každé expresivní kritické slovo, které běžný občan použije na adresu úředníků, je sankcionovatelné podle § 62 správního řádu. Úřední osoba musí být vnitřně připravena nést určité penzum kritiky své práce.
8. Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že dovolává-li se žalobce kontextu věci, je třeba uvést, že u žalovaného je evidováno od roku 2009 celkem 71 žalobcových podání, stížností a námitek podjatosti různých pracovníků stavebního úřadu i žalovaného podáváných vždy tehdy, neprobíhalo-li řízení podle žalobcových představ. Skutečnost, že jsou žalobcem napadaná rozhodnutí stavebního úřadu rušena a vracena k novému projednání, není důvodem podjatosti (nesprávné rozhodování nepatří mezi důvody podle § 14 odst. 2 správního řádu). K nápravě těchto pochybení slouží zákonem předvídané opravné prostředky. Námitka podjatosti musí vždy směřovat do konkrétního řízení, nikoli do blíže neurčeného, dosud nezahájeného řízení. Žalobce vysvětluje způsob svého vyjadřování namítanou podjatostí oprávněné úřední osoby, která však nebyla shledána (proti tomuto rozhodnutí se žalobce neodvolal). Žalobce se hanlivě vyjadřuje o úřednících městského úřadu i v jiných řízeních, nejedná se o ojedinělé nebo zkratkovité jednání. Žalovaný jako odvolací orgán provádí u městského úřadu pravidelné kontroly činnosti. Lze konstatovat, že výsledky hodnocení na základě těchto kontrol nevybočují z rámce zjištěného u jiných stavebních úřadů. Vnímání žalobcova podání ze strany dotčené úřednice je opačné, než popisuje žalobce. Zákonné podmínky hrubé urážlivosti nejsou nikde stanoveny. Bohužel slovní projev široké veřejnosti obecně hrubne a žalobci lze přisvědčit, že se k tomuto způsobu vyjadřování uchylují i veřejní představitelé a politická reprezentace. Takové způsoby však nelze podporovat a ztotožňovat se s nimi. Žalovaný je srozuměn s tím, že pracovníci správních orgánů musí snést vyšší míru kritiky své práce, i tato kritika však musí mít své hranice. Jak vyplynulo ze spisu, nejednalo se o ojedinělý projev žalobcovy nevole, ale o pověstnou „poslední kapku“, pro niž se správní orgán uchýlil k uložení pokuty.
9. Žalobce v replice uvedl, že velká část vyjádření žalovaného nesměřuje k meritu věci a spíše se dovolává jakéhosi lidského pochopení jednání úředníků, kteří vydali napadené rozhodnutí. Důvodem má být údajně to, že vyřizují pro žalobce dlouhodobě rozsáhlou agendu a žalobce jim opakovaně dává najevo svou nespokojenost s kvalitou rozhodování. Taková argumentace je neakceptovatelná. Žalobce je podnikatel v zemědělství, proto z povahy věci vede větší množství správních řízení než běžný občan. Pokud je dlouhodobě nespokojen s kvalitou rozhodování městského úřadu, je to dáno právě množstvím problémů, které mu nekvalitní rozhodování opakovaně působí. Z argumentace žalovaného podle žalobce přinejmenším nepřímě vyplývá, že jsou úřední osoby městského úřadu skutečně podjaté, neboť je pro ně žalobce osobou, která jim, lidově řečeno, „leze na nervy“.

Žalovaný ve vztahu ke svému tvrzení o „poslední kapce“ nedokládá žádný jiný konkrétní případ, proto s tímto tvrzením nelze věcně polemizovat. Napadeným rozhodnutím může být žalobce trestán pouze pro konkrétní jednání, nikoli pro jakýsi blíže nespecifikovaný okruh urážek v delším časovém úseku.

III. Splnění procesních podmínek a rozsah soudního přezkumu

10. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, po vyčerpání řádných opravných prostředků a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Jde tedy o žalobu věcně projednatelnou.
11. Soud vycházel při přezkumu žalobou napadeného rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), přičemž napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.). Neshledal přitom vady, k nimž by byl povinen přihlídnout i bez námitek.
12. Soud o žalobě rozhodl bez jednání, neboť pro takový postup byly splněny podmínky podle § 76 odst. 1 s. ř. s.

IV. Zjištění vycházející z obsahu správního spisu

13. Z obsahu správního spisu soud zjistil následující skutečnosti relevantní pro rozhodnutí ve věci.
14. Městský úřad dne 9. 7. 2018 obdržel podání žalobce označené „*žádost o vyloučení pro podjatost [úřední osoby]*“ adresované tajemnici úřadu. Toto podání nebylo v záhlaví ani na jiném místě označeno spisovou značkou či číslem jednacím. V textu oznámení žalobce nejprve vyjmenovává čísla jednací pěti rozhodnutí krajského úřadu, ze kterých podle žalobce plyne, že oprávněná úřední osoba postupovala v pěti správních řízeních chybně. Žalobce pokračoval takto: „*Nyní jsem obdržel rozhodnutí č. j. 080396/2018/KUSK, které rozebírá výzvu č. j. STAV/2233/2017-11, a kde je výzva [úřední osoby] podrobně rozebrána. Není možné, aby byla [úřední osoba] tak pitomá, aby nevěděla, co dělá. Zcela jistě postupuje záměrně tak, aby správní řízení protahovala a já se musel proti jejím pitomostem odvolávat. Zde zcela jistě selhává vedoucí SÚ pí. J., která ignoruje tajemnici a dělá si, co chce. Doufám, že podzimní komunální volby změni vedení na MěÚ Z. a nastane pořádek na SÚ Z.. Na základě výše uvedeného Vás žádám, aby byla [úřední osoba] pro podjatost vyloučena ze všech správních řízení, které jsem podal a dále budu podávat na SÚ Z..*“
15. Usnesením ze dne 1. 8. 2018, č. j. STAV/1931/2018-2, sp. zn. 1931/2018/AJ, městský úřad rozhodl, že oprávněná úřední osoba není vyloučena z projednání a rozhodnutí ve zde popsanych šesti správních řízeních (jde o správní řízení, ve kterých žalovaný vydal v odvolacím řízení rozhodnutí označená v žalobcově podání ze dne 9. 7. 2018). Městský úřad současně rozhodnutím popsáním v bodu 1 tohoto rozsudku uložil žalobci podle § 62 odst. 2 správního řádu pořádkovou pokutu ve výši 2 000 Kč. V odůvodnění konstatoval, že žalobce v podání ze dne 9. 7. 2018 uvedl: „*Není možné, aby [úřední osoba] byla tak pitomá, aby nevěděla, co dělá.*“ Podle městského úřadu označení úřední osoby za „pitomou“ zcela překračuje obecně uznávané meze společenské slušnosti, a je tedy hrubě urážlivé. Úřední osoba sice musí být nadána zvýšenou mírou odolnosti vůči projevům, na druhé straně však není povinna čelit osobním útokům spočívajícím ve vulgárních výrazech. K tomuto označení došlo v reakci na postup v řízení, v němž bylo vydáno rozhodnutí žalovaného č. j. 080396/2018/KUSK. Podle městského úřadu byly splněny všechny zákonné

předpoklady pro uložení pořádkové pokuty, neboť se jedná o podání učiněné v souvislosti s probíhajícím správním řízením obsahující vulgární výraz, který významným způsobem útočí na čest ve věci jednající oprávněné úřední osoby, přičemž použití vulgárního výrazu zcela vybočuje z běžných mezí společenského chování a lze je považovat za hrubě urážlivé. Je nepodstatné, zda je tímto podáním nějak ztěžován průběh řízení, či nikoli.

16. Proti rozhodnutí městského úřadu žalobce podal odvolání, v němž namítl, že jeho podání ze dne 9. 7. 2018 se netýká probíhajícího správního řízení, ale pouze upozorňuje vedení města, jaké neoprávněné požadavky shledal žalovaný ve výzvě ze dne 23. 1. 2017, č. j. STAV/2233/2017-11. Dopis byl adresován tajemnici a nikoli vedoucí stavebního úřadu, která je za tento stav odpovědná a měla být podle žalobce již dávno vyhozena.
17. Žalovaný napadeným rozhodnutím žalobcovo odvolání zamítl a rozhodnutí městského úřadu potvrdil. Konstatoval, že žalobcovo vyjádření hrubě překračuje meze slušnosti a společenských obecně uznávaných norem. Podmínky pro uložení pořádkové pokuty vyjádřené v judikatuře byly naplněny. Žalobcovo vulgární vyjádření závažně ztěžuje postup v řízení, konkrétně v řízení o vydání rozhodnutí o dělení pozemků. Pokud chtěl žalobce vyslovit nespokojenost s postupem úřadu ať důvodnou či nedůvodnou, měl k tomu mnoho jiných nástrojů v rámci slušného vyjadřování, případně úředních postupů. Použití vulgárního slova na adresu úřední osoby, nadto ženy, musí být přísně posuzováno. Svým vyjádřením zasáhl do cti úřední osoby a dotkl se jejích osobnostních práv. Uložená pokuta má žalobce vést mj. k zamyšlení nad jeho chováním a vyvarování se dalších excesů při jednání s úřady.

V. Posouzení žaloby

18. Podle § 62 odst. 1 správního řádu může správní orgán rozhodnutím uložit pořádkovou pokutu až do výše 50 000 Kč tomu, kdo v řízení závažně ztěžuje jeho postup tím, že a) se bez náležité omluvy nedostaví na předvolání ke správnímu orgánu, b) navzdory předchozímu napomenutí ruší pořádek, nebo c) neuposlechne pokynu úřední osoby. Podle § 62 odst. 2 správního řádu lze pořádkovou pokutu podle odstavce 1 uložit i tomu, kdo učiní hrubě urážlivé podání.
19. Smyslem pořádkové pokuty jakožto pořádkového opatření při vedení řízení je zejména zajištění jeho hladkého a důstojného průběhu. Za objekt pořádkového deliktu je tedy možno považovat určitý správní proces. Účelem uložené sankce je nutit účastníka řízení splnit svoji povinnost (např. dostavit se k jednání, předložit listinu, apod.), popř. zdržet se jednání narušujícího (důstojný) průběh řízení. Jde o ochranu základních zásad správního řízení vymezených v úvodních ustanoveních správního řádu: šetření práv nabytých v dobré víře, minimalizace zásahů do právní sféry účastníků řízení, rychlost a hospodárnost řízení, rovnost účastníků apod. Jinak řečeno, primárním smyslem pořádkové pokuty podle citovaného ustanovení a jejím objektem je ochrana účelu správního řízení, nikoliv ochrana cti zaměstnance správního úřadu (viz rozsudek NSS ze dne 1. 6. 2010, č. j. 2 As 35/2010 – 62, dostupný stejně ostatní rozhodnutí NSS na www.nssoud.cz).
20. Správní řád tedy umožňuje správnímu orgánu uložit pořádkovou pokutu nejen za jednání popsáná v § 62 odst. 1, ale i tomu, kdo učiní hrubě urážlivé podání. Jak však vyslovil NSS například v rozsudku ze dne 23. 4. 2010, č. j. 5 As 76/2009 – 69, č. 2236/2011 Sb. NSS, i v tomto případě je nutno brát v potaz povahu, smysl a funkci pořádkové pokuty, jakožto sankce, která má především plnit funkci zajišťovací. Základní podmínkou pro uložení pořádkové pokuty podle § 62 odst. 2 správního řádu tedy je, že je vedeno v určité věci

správní řízení, to znamená, že takové řízení bylo kvalifikovaným způsobem zahájeno a jeho cílem je vydání určitého správního aktu, jímž se v určité věci zakládají, mění nebo ruší práva nebo povinnosti jmenovitě určené osoby nebo jímž se v určité věci prohlašuje, že taková osoba práva nebo povinnosti má nebo je nemá. Z uvedeného plyne, že se ani v případě hrubě urážlivého podání nejedná o jakoukoli písemnost, ale pouze o takové podání, které má souvislost s probíhajícím konkrétním správním řízením a směřuje proti určité úřední osobě, resp. oprávněné úřední osobě, nikoli proti jakékoli jiné osobě, která takový statut nemá (např. vůči jiným osobám na úřadě se vyskytujícím – např. poštovní doručovatel, apod.).

21. Podle soudu byla tato podmínka v nyní posuzované věci naplněna. Byť žalobce své podání ze dne 9. 7. 2018 neoznačil žádnou spisovou značkou ani číslem jednací, a formálně je adresoval tajemnici městského úřadu, ztotožňuje se soud se správními orgány v závěru, že z jeho obsahu je patrná jeho souvislost s probíhajícími konkrétními správními řízeními. Ze shora provedené rekapitulace se podává, že žalobce ve svém podání prostřednictvím označení šesti rozhodnutí krajského úřadu jejich čísly jednacími jednoznačně identifikoval probíhající správní řízení, ve kterých je nespokojen s postupem oprávněné úřední osoby. Soud s žalobcem nesouhlasí, že uplatněná námitka podjatosti (a s ní související sporné výroky týkající se oprávněné úřední osoby) směřovala *pro futuro* vůči neurčitému okruhu správních řízení. V závěru svého podání totiž žalobce výslovně uvedl, že žádá vyloučení oprávněné úřední osoby pro podjatost ve všech řízeních, která již *podal*. Soud si toto žalobcem použité slovní spojení vykládá tak, že jde o správní řízení, která již byla u daného správního orgánu zahájena a nadále probíhají. Podle soudu proto není pochyb, že kromě řízení, která žalobce hodlá iniciovat (slovy žalobce *bude podávat*), se podání ze dne 9. 7. 2018 týkalo i všech zde konkrétně popsanych probíhajících správních řízení. Podmínka souvislosti podání s určitým správním řízením tak byla naplněna.
22. Soud nicméně souhlasí s žalobcem, že závěr správního orgánu, podle kterého je podání ze dne 9. 7. 2018 hrubě urážlivé, je nepřezkoumatelný.
23. Je třeba předeslat, že pojem „*hrubě urážlivé podání*“, obsažený v ustanovení § 62 odst. 2 správního řádu, z hlediska smyslu i jazykového znění nelze vykládat tak, že se vztahuje na jakékoliv výroky účastníka řízení, učiněné vůči zaměstnancům správního úřadu (srov. rozsudek č. j. 2 As 35/2010 – 62). Za urážlivé jsou judikaturou považovány ústní i písemné, ale i nonverbální projevy (posunky aj.) útočící na autoritu a odbornost orgánů veřejné moci nebo na důstojnost, čest a dobrou pověst úředních osob, případně jiných osob, které se na řízení podílejí (účastníci řízení, svědci, tlumočníci, znalci atp.). Nelze však pominout, že správní řád (na rozdíl například od § 44 s. ř. s.) pro uložení pokuty požaduje splnění podmínky, aby urážlivost podání dosáhla určité intenzity, kterou vyjadřuje použitím neurčitěho právního pojmu „hrubě urážlivé“ podání. Pouhá urážka se přitom od urážky hrubé liší zejména v intenzitě svého následku (např. rozsudek NSS ze dne 19. 1. 2005, č. j. 3 Ads 57/2003 - 79). V této souvislosti lze poukázat na závěry, které vyslovil Ústavní soud v nález ze dne 17. 10. 2000, sp. zn. I. ÚS 211/99: „*Pokud jde o uložení pořádkové pokuty za výroky stěžovatelů, je třeba uvážit, že zákonodárce vědomě volil termín „hrubě urážlivé“ v § 53 odst. 1 o. s. ř., aby naznačil, že právě jen ty výroky, které objektivně dosahují intenzity hrubých urážek, zakládají důvod pro pořádkovou pokutu. Činil tak u vědomí, že jak subjektivní pocity křivdy stěžovatelů, tak i subjektivní vnímání „uražených“ soudců jsou*

exaltovány okolnostmi, souvisejícími s meritem v dané věci. Institucím a orgánům, jež reprezentují veřejnou moc státu a v důsledku toho jsou nositeli rozhodnutí, jež občané napadají, přísluší vždy větší dávka tolerance, velkorysosti a nadhledu, než je tomu u jednotlivých občanů, jak o tom svědčí judikatura Evropského soudu pro lidská práva.“ Tyto závěry lze bezpochyby vztáhnout i na pořádkové pokuty ukládané ve správním řízení podle § 62 odst. 2 správního řádu.

24. Orgány veřejné moci jsou v demokratickém právním státě nutně podrobovány kritice ze strany účastníků řízení, veřejnosti, ale i médií, jedná se totiž o jeden z klíčových nástrojů zajišťujících veřejnou kontrolu činnosti orgánů veřejné moci. S ohledem na ústavně zaručenou svobodu projevu nelze nikomu upírat právo na kritiku činnosti správních orgánů a úředních osob. Stejně jako všechna ostatní ústavně garantovaná politická práva zná však i svoboda projevu své meze. Právo na svobodné vyjádření názoru končí tam, kde začíná převažovat zájem na ochraně práv ostatních. Kritiku lze považovat za přípustnou, pokud svým obsahem a formou nevybočuje z rámce věcné argumentace způsobem, jenž by se dotýkal cti a dobré pověsti kritizovaného. Ona zvýšená míra odolnosti napomáhá efektivnějšímu průběhu řízení. Mnohdy místo řešení situace pořádkovou pokutou postačí ústní pohružka tímto opatřením nebo jiný způsob, kterým oprávněná úřední osoba udrží pořádek, resp. si zjedná autoritu a nedojde ke snížení důstojnosti řízení. I správní orgány musí mít na paměti, že důstojnost a důvěru si nevynutí ukládáním pokut, ale především správností a zákonností svých postupů a rozhodování.
25. Nejvyšší správní soud v rozsudku č. j. 5 As 76/2009 – 69 zdůraznil, že k ukládání pokut podle § 62 správního řádu je třeba přistupovat velmi opatrně, a „*zvažovat je lze pouze v případě, že byť i neoprávněná, přehnaná nebo i vulgární kritika nesměřuje pouze proti způsobu výkonu veřejné správy, ale je rovněž neospravedlnitelným osobním útokem, např. na soukromí úředníka, jeho rodinu, původ, apod.*“ Kritika, která primárně nesleduje cíl pomluvy, zostuzení, urážky, případně skandalizace určité fyzické osoby, nemůže být hrubou urážkou ve smyslu § 62 odst. 2 správního řádu. Situace musí být hodnocena objektivně, v kontextu daného případu, kdy i hanlivé označení či přirovnání může při určitém nadhledu ztrácet své ostří. Správní orgán by též měl hodnotit, zda podání bylo učiněno bezprostředně (např. ústně), či s odstupem a určitým promyšlením, zda bylo učiněno profesně způsobilou osobou (právním profesionálem) či jak velkému okruhu adresátů bylo podání adresováno a jak velký okruh osob se s obsahem podání skutečně seznámil.
26. Soud nemá pochyb o tom, že žalobcem použitý výraz skutečně vybočuje z mezí slušného chování. Aniž by soud jakkoli hodlal aprobeovat způsob komunikace zvolený žalobcem, je přesvědčen, že spornou pasáž obsaženou v podání ze dne 9. 7. 2018 nelze vnímat jinak, než jako vulgární kritiku směřující pouze a právě proti způsobu výkonu veřejné správy. Z obsahu dotčeného podání i kontextu, v jakém bylo podání učiněno (spojení s námitkou podjatosti), vyplývá, že nešlo primárně o osobní útok mající za cíl zostuzení či ponížení oprávněné úřední osoby, ale o expresivně vyjádřenou kritiku postupu úřední osoby při výkonu její pravomoci. Žalobce spojil použitý nevhodný výraz k vyjádření své nespokojenosti se situací, kdy jsou prvostupňová rozhodnutí, na jejichž vydání se podílela též dotčená oprávněná úřední osoba, opakovaně rušena v odvolacím řízení. Daná vulgární kritika tak bezesporu směřovala proti způsobu výkonu veřejné správy, nikoli proti oprávněné úřední osobě samé.

27. Soud v odůvodnění napadeného rozhodnutí postrádá uvedení důvodů, pro které žalovaný považoval za naplněnou podmínku charakteristiky daného podání jako „hrubě urážlivého“. Jak přitom vyplývá ze shora citované judikatury, rozdíl mezi urážlivým podáním a hrubě urážlivým podáním je dán intenzitou svého následku. Toto rozhraničení je přitom při rozhodování o uložení pořádkové pokuty zásadní, neboť pouze takové podání, které onu kritickou intenzitu přesáhne (a nejde tak již o pouhou urážku, ale o urážku hrubou), může být předmětem rozhodnutí o pořádkové pokutě. Žalovaný ani městský úřad však stran tohoto rozhraničení žádnou úvahu (byť alespoň v náznaku) ve svém odůvodnění neuvedli. Omezili se toliko na paušální konstatování, že dané vyjádření přesahuje meze slušnosti a společenských norem, o čemž sice nemůže být sporu, nic to ale nevypovídá o intenzitě následků spojených s takovým vyjádřením. Není přitom úkolem správního soudu, aby za správní orgán domýšlel důvody, které jej vedly k danému závěru ohledně „kvality“ žalobcova podání jako hrubě urážlivého. Tento nedostatek způsobuje nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů [§ 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.], pro níž je napadené rozhodnutí třeba zrušit.
28. Podle soudu je myslitelné, aby i použití výrazu „pitomý/pitomá“ za určitých okolností naplnilo pojmové znaky hrubé urážky, a to například tehdy, byl-li by takový výraz použit bez souvislosti s kritikou způsobu výkonu veřejné správy, či uplatněn prostřednictvím takových komunikačních prostředků, že by se dané hanlivé označení dostalo k širokému okruhu osob, bylo by učiněno s jasným úmyslem úřední osobu veřejně dehonestovat apod. Žádné takové zvláštní okolnosti však žalovaný (ani městský úřad) v napadeném rozhodnutí nepopsal.
29. Za nepřipadné považuje soud úvahy žalovaného obsažené ve vyjádření k žalobě, podle nichž mělo být uložení pořádkové pokuty výrazem „přetečení poháru trpělivosti“ správního orgánu (tzv. poslední kapkou). K takovému účelu pořádková pokuta neslouží – má jí být postiženo konkrétní chování v jedné konkrétní věci (zajištění důstojnosti určitého správního řízení) a nemá se jednat o jakési souhrnné potrestání za všechny minulé úkony žalobce, které snad správní orgán vnímal jako nevhodné nebo obtěžující. Tato okolnost by mohla být zohledněna pouze v rámci úvahy o stanovení výše pořádkové pokuty, která by musela být v rozhodnutí náležitě odůvodněna a důkazně podložena. Stejně tak nemůže být důvodem pro uložení pořádkové pokuty množství vedených správních řízení. Soud nicméně nepovažuje za účelné podrobněji se zabývat žalobcovou výtkou obsaženou v replice, podle které žalovaný nedoložil žádný jiný konkrétní případ z údajné série nelichotivých výroků. Odůvodnění napadeného rozhodnutí totiž se shora kritizovanou úvahou, že dané jednání bylo tzv. poslední kapkou, vůbec nepracuje. Není tedy podstatné, zda má tento závěr oporu ve správním spisu, či nikoli.
30. S ohledem na shora uvedené soud považoval též za nadbytečné zabývat se polemikou žalobce ohledně údajného překroucení významu dotčené části textu (žalobce namítá, že ve skutečnosti jeho vyjádření má zcela opačný význam, než mu přikládá žalovaný), neboť žádné z myslitelných řešení této polemiky by nemělo vliv na výše vyslovené závěry. Ze stejného důvodu soud nepovažoval za nutné reagovat na polemiky účastníků řízení ohledně etymologie slova „pitomý“ (resp. pitomá) obsažené v závěru žaloby a vyjádření žalovaného, neboť je pro posouzení věci nepovažuje za relevantní.
31. Soud závěrem dodává, že výše uvedené samozřejmě neznamená, že by se dotčená úřední osoba nemohla domáhat ochrany své důstojnosti před excesivním jednáním účastníků řízení. Ze zásady, že veřejná správa je službou veřejnosti a každý zaměstnanec správního

úřadu je povinen se k dotčeným osobám chovat zdvořile a vstřícně (§ 4 odst. 1 správního řádu) určitě neplyne, že si musí nechat ze strany účastníka řízení vše nechat líbit. Úřední osoba, resp. oprávněná úřední osoba z titulu výkonu své funkce neztrácí základní lidská práva a svobody, deklarovaná Listinou základních práv a svobod (srovnej čl. 7 a čl. 10), a jakkoli je vztah občan - „úředník“ v mnohém asymetrický, i zde platí určitá všeobecně uznávaná pravidla slušnosti a občanského soužití (rozsudek NSS č. j. 5 As 76/2009 – 69). Oprávněná úřední osoba se tak může ochrany svého postavení a důstojnosti domáhat zejména v přestupkovém řízení (srov. rozsudek NSS č. j. 2 As 35/2010 – 62). V úvahu by mohlo připadat naplnění skutkové podstaty přestupku znevážení postavení úřední osoby při výkonu její pravomoci podle § 5 odst. 1 písm. b) zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, případně přestupku proti občanskému soužití podle § 7 odst. 1 téhož zákona. Dotčená úřední osoba by případně mohla zvážit též ochranu občanskoprávní.

VI. Závěr a rozhodnutí o náhradě nákladů řízení

32. S ohledem na výše uvedené zrušil soud napadené rozhodnutí žalovaného podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. a věc mu vrátil v souladu s § 78 odst. 4 s. ř. s. k dalšímu řízení. V dalším řízení jsou správní orgány vázány právním názorem soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
33. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť neměl ve věci úspěch. Žalobci, který byl ve věci zcela úspěšný, přiznal soud právo na náhradu účelně vynaložených nákladů, které představuje jednak soudní poplatek za podání žaloby ve výši 3 000 Kč, jednak náklady na zastoupení advokátem. Ty sestávají z odměny za poskytnuté právní služby v rozsahu tří úkonů (převzetí a příprava zastoupení, písemné podání ve věci samé – žaloba a replika) po 3 100 Kč za úkon [§ 7 bod 5, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů; dále jen (advokátní tarif)]. Náklady na zastoupení advokátem dále zahrnují hotové výdaje ve výši 900 Kč za tři úkony právní služby po 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu) a náhradu daně z přidané hodnoty, kterou je zástupce žalobce povinen odvést z odměny za zastupování a náhrady hotových výdajů, tj. ve výši 21 % z částky 10 200 Kč. Žalovaný tak je povinen zaplatit žalobkyni na náhradu nákladů řízení celkem 15 342 Kč, a to ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku (§ 54 odst. 7 s. ř. s.) k rukám zástupce žalobce (§ 149 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje,

v jakém rozsahu a z jakých důvodů je stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 4. února 2021

Mgr. Jan Čížek, v. r.
předseda senátu